

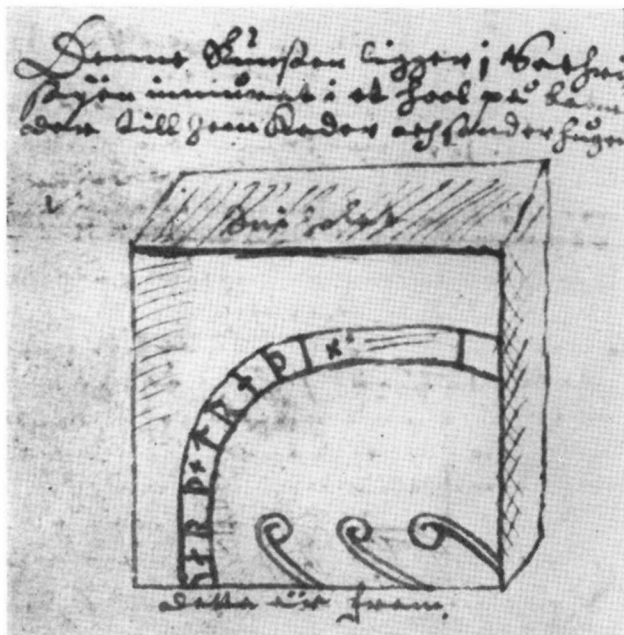

Fig. 306. U 577. Estuna kyrka.
Efter teckning av Rhezelius i Monumenta Uplandica.

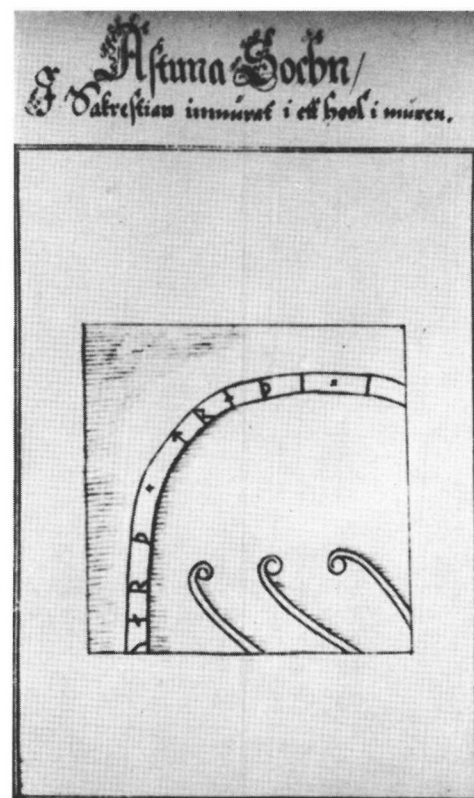

Fig. 307. U 577. Estuna kyrka.
Efter teckning av Rhezelius i R 550.

577. Estuna kyrka.

Litteratur: L 619. J. Bureus, Fa 6 s. 187 n:r 112 (Rhezelius), F a 5 n:r 502; J. Rhezelius, Monumenta Uplandica (F c 6), s. 76 (tryckt i UFT h. 30-32, 1915-17, s. 40), R 550 n:r 26; O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60) 1, s. 112; H. Hildebrand, Berättelse om en resa i östra Upland, 1868, s. 15 (ATA); UFT h. 2 (1872), s. 20.

Avbildning: Rhezelius, teckning (i Monumenta Uplandica och i R 550).

Enligt Rhezelius (F a 6) ligger denna runsten »I Sachristian i weggen». Sedan han återgivit runorna på det synliga stycket, anmärker han: »Det mera är inmurat». I *Monumenta Uplandica* meddelar han: »Denne Runsten ligger i Sachristijen inmurat i et hool på botnen der tilljemkader och sonderhugen.» I R 550, där stenen också avbildats, skriver Rhezelius: »Af denne stenen hafwer man föga Underrättelse, efftersåsom han så sönderslagen är, och i et hol i weggen i sachriestian inmurat i denne gamla häredz kyrkia.» L 619: »I sakerstiemuren.» I sin »Berättelse om en resa i östra Upland» skriver H. Hildebrand (1868): »Det i Liljegren (efter Rhezelius) under n. 619 intagna stycket, som skulle finnas i sakristiemuren, måste sedan hafva blifvit överrappadt.»

Inskrift (enligt Rhezelius):

... uarp × trapi × ... i ...

... varð drepinn ...

»... blev dräpt ...»

Med all sannolikhet har Rhezelius läst runan 8 **p** fel. Där torde ha stått **b**. Man vågar förmoda, att en **n**-runa har uteglömts mellan 9 **i** och det följande sk. Inskriften kan jämföras med de närbelägna U 533 och U 582, som ha liknande uttryck.

Huruvida detta fragment har hört tillsammans med något av de föregående, undandraget sig numera ett bedömande.

Estuna kyrka.

Då de två fragmenten U 575 framtogos ur kyrkans östra korfönster vid restaureringen 1929, upptäcktes inne i muren ytterligare ett fragment (se I. Schnells rapport till Riksantikvarien den 5 aug. 1930, ATA). Detta låg emellertid för långt in i muren för att då kunna uttagas. Man vet sålunda icke något om dess inskrift eller utseende. Tänkbart är naturligtvis, att det har utgjort en del av samma runsten som fragmenten U 575.

578. Eneby, Estuna sn.

Litteratur: B 250, L 620. J. Peringskiöld, *Monumenta* 3, bl. 73; F. V. Radloff, *Beskrifning öfver norra delen af Stockholms län* 2 (1805), s. 134; UFT h. 2 (1872), s. 20; R. Dybeck, *Runa* (fol.) h. 5, 1872, s. 73.

Avbildning: P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* och B 250).

Denna sten, som länge har varit försvunnen, stod enligt en bläckanteckning på träsnittet i Peringskiölds *Monumenta* vid »Eneby Estuna sockn» (B 250 och L 620: »Eneby.»)¹. Egendomligt nog är detta den enda uppgift om runstenen, som har bevarats till vår tid. Dybeck omtalar i uppsatsen »Roslagen» (*Runa*, fol. 1872), att Enebysten »nu fåfängt sökes». Den har senare förgäves eftersökts 1936 och 1945. Stenen har tydligen utgjorts av ett kraftigt block. Höjden kan efter träsnittets skala beräknas vara omkring 1,85 m. och bredden omkring 1 m. Ristningen var tydligen redan vid Hadorphs besök skadad, och inskriften har uppenbarligen varit svårsläst.

Inskrift (enligt B 250):

ri - . . . kinr - rs - . . . sn iftir · ribut bru - er · sain · kup · ialbi · hnntn · hans · uk · kípfríp · at · sun · s . . .

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65

... *ræistu(?) stæin(?) æftir ribut broður sinn, Guð hialpi anda hans, ok Guðfríð at sun sinn.*

»... reste stenen efter ... sin broder **ribut**, Gud hjälpe hans ande, och Gudfrid efter sin son.»

Till läsningen: Av runan 3 återstod endast ett kort stycke av hst:s mitt. Därefter har ristningsytan varit skadad. Av runorna 10 och 11 funnos blott hst bevarade. 26 **u** stod tydligen i en flagring, vilken sannolikt har fördärvat följande runa (**p**), som icke finnes antydd på träsnittet. 43 **n** har bst mycket lågt. Detta skulle kunna bero på att plats icke har funnits högre upp på grund av bst i den följande runan, 44 **n**. Det är emellertid icke sannolikt, att ristaren låter bst i en föregående runa rätta sin plats efter bst i en följande runa. Det omvända är det naturliga och vanliga. Man skulle därför kunna förmoda, att runan 43 har varit **o** och att Hadorph icke har observerat runans övre bst. Anmärkningsvärt är, att 45 **t** och 46 **n** ha svensk-

¹ Radloff uppger emellertid, att stenen står vid Öster-Eka, som ligger 1,5 km. S om Eneby. Han skriver: »Runsten vid öster Eka är oläslig och förmodligen densamma som i Bautil N. 250 sättes vid Enby.» Radloffs förmodan är oriktig. Den sten, som han syftar på, är en 2 m. hög bautasten, som står i Öster-Eka, 5 m. NNÖ om vägen Öster-Eka—Hummelbro. Det är detta misstag, som förklarar Dybecks uttalande i uppsatsen »Roslagen», att Enebysten »på Radloffs tid ock var oläslig», se *Runa* (fol.), s. 73.